

kritiska eu-fakta

utges av Folkrörelsen Nej till EU | nr 93 | oktober 2004 | pris 20 kr

HUR SKA NI
FÅ IN PENGAR
NU NÄR NI MÅSTE
SÄNKA ALKOHOL-
SKATTEN?

VI INFÖR
HELT ENKELT
BÖTESSTRAFF
FÖR HUSTRU-
MISSHANDEL!

Riksdagen – en inskränkt sockenstämma

Vad för slags självständighet kommer Sveriges Riksdag att ha kvar när vi närmar oss år 2000. Blir det en sockenstämma som bara sitter och klubbar vad överheten i Bryssel har bestämt?”, skrev författaren Sven Lindqvist före EU-omröstningen 1994.

Överheten i Sverige var fullständigt klar på att den ville ha en förändring av det svenska samhället i nyliberal riktning och ge den s.k. marknaden större spelrum. ”Det ligger ett krav på något av ett systemskifte inprogrammerat i hela den process som skall ta oss in i EG, och alldeles oavsett om vi öppet vågar erkänna det eller ej” skrev Carl Bildt i Svenska Dagbladet.

Jan-Erik Gustafsson
är ordförande i
Folkrorelsen Nej till EU

”Inträdet i EG kommer att medföra de mest dramatiska förändringarna i Sverige på 100 år – ja kanske någonsin. Följden blir omfattande nedskärningar inom den offentliga sektorn, frysta transfereringar och privata lösningar inom samhällsservicen” skriver Peter Wallenberg i Dagens Industri, och Volvoldirektören Pehr G Gyllenhammar fyllde i Der Spiegel på med ”Medborgarna måste bli mer anspråkslösa och fordra mindre. I årtal framöver måste de finna sig i återhållna löneökningar. Det är nödvändigt att strama åt den offentliga sektorn. Bidrag och förmåner måste sänkas till en förnuftig nivå”.

Överheten har till stora delar fått sitt systemskifte förverkligat. Nyheter från EU-parlamentet vecka 7 i år berättar att omkring 80 procent av alla beslut som har betydelse för EU-ländernas ekonomiska politik fattas i Bryssel. Dessutom bygger ca 80 procent av ländernas nationella lagstiftning på underlag från unionen.

Det är ett faktum att EU har fördragsfäst att den ekonomiska politiken till vilket pris som helst skall grundas på låg inflation. Till detta kommer de ekonomiska riktlinjer som EU:s regeringschefer beslutar om på återkommande toppmöten, och som skall tillämpas på ”en inre marknad, där det råder fri och icke snedvriden

konkurrens”. För att säkerställa denna politik finns pris- och stabilitetspakten, som påtvingar regeringar, landsting och kommuner budget- och utgiftstak.

Det är förbjudet att bedriva en keynesiansk politik under lågkonjunktur för att stimulera ekonomin. Löneförhandlingarna har anpassats till en diffus EU-norm och budgettaken, vilket har gjort de fackliga organisationerna mer än återhållsamma och fogliga. Den så stolta svenska politiken med full sysselsättning som överordnat samhällsekonomisk mål försvann som praktisk politik med Ingvar Carlsson EU-ansökan hösten 1990.

Förutom själva fördraget så underordnas den nationella politiken ett stort antal EU-direktiv som tränger in i alla samhällslivets rum och vrår, som riksdagen måste införliva som svensk lagstiftning. Det gäller på arbetslivets område, där direktiven anbefaller en flexibla arbetsmarknad, dvs gradvisa försämringar i arbetsrätt och socialförsäkringssystem. Ett aktuellt exempel är tjänstedirektivet, som vill öppna upp hela EU:s tjänstemarknad utan nationell reglering. Borta är normalarbetsdagen om 8 timmar, som löntagarna tillkämpade sig under 1920-talet. Regeringen har nyligen lagt en proposition som skall tillåta 48 timmars arbetsvecka mätt som genomsnitt på 4 månader. Men det räcker inte. Med ett ny förslag till revidering av EU:s arbetstidsdirektiv skall arbetsgivarna ensidigt kunna beordra arbete upp till 65 timmar per vecka. Dock får den genomsnittliga veckoarbetstiden under en 12-månadersperiod inte överskrida 48 timmar. Dessa direktiv, liksom andra direktiv och EU-domstolsutslag, underminerar vårt svenska system med kollektivavtal.

Detta var inte det EU vi blev utlovade av ja-politikerna 1994. Nu tio år efter folkomröstningen vägrar regeringen och en majoritet i riksdagen att låta det svenska folket rösta om EU-grundlagen. En EU-grundlag som om den godkänns gör riksdagen till en fullvärdig sockenstämma.

Jan-Erik Gustafsson

KRITISKA EU-FAKTA

Nummer 93 Oktober 2004

Kritiska EU-fakta ges ut av

Folkrorelsen Nej till EU

Ansvarig utgivare: Eva-Britt Svensson

Redaktör: Gösta Torstensson

Redaktionsutskott:

Thomaz Erixon, Klas Corbelius,

Eva-Britt Svensson, Gösta Torstensson

Redaktionens adress:

Kritiska EU-fakta, c/o Torstensson

Rondovägen 312, 142 41 Skogås

tel: 08-7714379

e-post: gosta.torstensson@comhem.se

Adressändring & prenumeration:

Kritiska EU-fakta

Heurlins Plats 11

413 01 Göteborg

tel: 031-7010177

fax: 031-131603

FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU

Rikskansli & materialkontor:

Heurlins Plats 11

413 01 Göteborg

tel: 031-7010177

fax: 031-131603

e-post: fneu@alghotellet.se

webbadress: www.nejtill.eu

Prenumeration:

Fyra nummer 100 kr

medlemskap inkl. prenumeration 200 kr

(arbetslösa, pensionärer och

studerande 150 kr, familjer 300 kr)

Postgiro 433 02 07-4

Nästa nummer

utkommer i december 2004

Manusstopp 1 december 2004

Tryck: Litorapid Media AB

Göteborg 2004

EU vann OS enligt Prodi

Romano Prodi, EU-kommissionens avgående ordförande, vill att EU:s medlemsländer bär EU-flaggan vid sidan av nationsflaggan under OS i Peking.

”Som symbol för vår enighet”, säger Prodi.

Han anser att OS i Aten var en enda stor framgång för – EU. Att EU vann OS, inte USA som det står i den officiella medaljligan.

Prodi buntar glatt ihop samtliga EU-länders medaljer och drar slutsatsen:

”Vi har sopat banan med både USA och Kina.”

Ännu en gång har en EU-hövdning klätt stormaktsambitionerna i ord.

Rösta om EU-konstitutionen

Det har sagts om EU:s konstitution att det är för komplicerat för oss att ha folkomröstning i en sådan fråga. Det har också sagts att den nya konstitutionen inte kommer att innebära några väsentliga förändringar för oss.

Frågan är komplicerad, men svenska folket är absolut kompetent att ta ställning till den nya grundlagen. Då det nu gäller komplicerade frågor måste vi ha en ordentlig, objektiv information om den nya konstitutionen innan vi röstar. Vi måste ta reda på vilka ändringar i våra lagar som eventuellt kommer att införas. Vi måste ha en folkomröstning.

THORILD DAHLGREN, Gävle

Supandet ökar som väntat

Det märkliga har inträffat att EU-anhängare oroar sig över det ökande supandet och de ökande sociala problemen på grund av alkoholen.

Att dessa problem skulle öka kraftigt visste vi alla mycket väl

om när folkomröstningen om EU-medlemskapet ägde rum. EU krävde inför medlemskapet avregleringar av de åtgärder vi hade för att värna folkhälsan. EU krävde också alltmer generösa införselregler av alkohol till Sverige.

EU-anhängare som säger sig vara oroliga över det ökande drickandet saknar trovärdighet.

Alternativet är att de var både döva och blinda vid EU-omröstningen. Det krävs ingen större klarsyn för att förstå att EU-anhängare går alkoholkapitalets ärenden.

UNO KENSTAM, Nässjö

Återigen eliten mot folket

De säger att vi inte förstår. De säger att vi inte kan sätta oss in i det. De är rädda. Rädda för att förlora ännu en gång. Men vi vet att vi inte tjänar på EU:s nya grundlag. Vi vet att det återigen

är eliten mot folket. Därför är en folkomröstning det enda rätta. Riksdagen är inte representativ i frågan om EU:s nya grundlag.

För folkomröstning om EU:s försök att bli en superstat, om den nya grundlagen.

JESPER BERGLUND
förbannad demokrat

Storföretagen reglerar

Storföretag runt om i Europa vill tvinga sina anställda att jobba längre och längre. På EU:s avreglerade inre marknad spelar företagsledarna ut arbetarkollektiven mot varandra. Nu märks storföretagens inflytande också på den politiska nivån.

Dagens EU-regler tillåter högst 48 timmars arbetsvecka, men många anställda framför allt i Storbritannien och Östeuropa jobbar längre. Det är möjligt genom ett särskilt undantag från arbetstidsdirektivet.

”Det var ju inte för att få ökade alkoholskador som vi gick med i EU, men det är hittills resultatet.”

Riksdagsledamot
Gabriel Romanus (fp)
tidigare chef för
Systembolaget

Fackföreningarna har länge krävt att undantaget stryks. Nyligen bevisade den konservative EU-kommissionären Stavros Dimas att fackföreningarna talar för döva öron. Enligt förslaget till nya regler ska det vara möjligt att göra individuella avtal om att jobba upp till 65 timmar i veckan.

Storföretagen kräver – EU-kommissionen levererar.

www.robertnyberg.nu

Med konstitutionen blir makten inom EU alltmer centraliserad

EN NY KONSTITUTION, en grundlag eller författning, håller på att antas för EU.

Enligt nationalencyklopedin är en konstitution "det eller de statsrättsliga dokument som innehåller principerna för ett lands styrelse, framförallt för de högsta statsorganens organisation och kompetens. I regel ingår också uppräknningar av mänskliga rättigheter som inte får inskränkas annat än i noga lagreglerad ordning".

Man kan säga att det finns tre grundläggande frågor som en konstitution ska besvara: Hur tilldelas makten? Hur utövas den? Hur begränsas den?

FÖRSLAGET TILL EU-konstitution uppfyller inte grundläggande krav som kan ställas på en grundlag eller författning. Detta gäller främst begränsningen av EU:s makt. EU får nya verktyg för att utöka sin makt, men det saknar effektiva instrument för att begränsa och kontrollera denna makt.

Principen om att EU:s makt utgår från medlemsländerna vänds upp och ner genom en ny beslutsordning. EU:s så kallade pelarstruktur avskaffas. Den har identifierat vilka områden som är EU:s respektive medlemsländernas beslutskompetens. Utan denna pelarstruktur blir maktindelningen mellan Sverige och EU inte lika tydlig.

ENLIGT KONSTITUTIONEN ska unionens befogenheter indelas i tre kategorier. Indelningen har gjorts utifrån den befogenhet att lagstifta som unionen har tilldelats och beroende på om denna befogenhet tilldelats unionen ensam (exklusiv befogenhet), tillsammans med medlemsstaterna (delad befogenhet) eller om den i huvudsak omfattas av

BILD: LARS-ERIK HAKANSSON

medlemsstaternas befogenhet (områden för stödjande åtgärder).

Uttrycket delad befogenhet, som omfattar de flesta politikområden, är missvisande. Medlemsländerna kan bara utöva myndighet om EU inte har lagstiftat på området. Med andra ord kan medlemsländerna bara besluta saker som inte kommer i konflikt med lagar och beslut i EU.

UNDER ARBETET MED konstitutionen föreslogs det bland annat att medlemsländerna skulle få tillbaka makt. Resultatet blev mer makt till de stora medlemsländerna och till EU centralt.

Konstitutionen gör ingenting för att begränsa centralmakten. Konstitutionen innehåller inga förslag för att bryta den långt drivna centraliseringen och detaljregleringen. Inte på ett enda område återförs beslutsmyndighet ("kompetenser") till medlemsstaterna. Konstitutionen öppnar

snarare för en massiv överföring av makt från medlemsländer till EU-organ. Det finns heller ingen tydligare kompetensfördelning. I stället införs nya beslutskategorier där EU, förenklat uttryckt, tar hand om de stora frågorna och medlemsländerna får ta hand om de små.

I DAG KAN EU-ENDAST besluta i frågor som omfattas av fördragen. Det innebär att medlemsländerna bestämmer gemensamt, genom godkännande i nationella parlament eller i folkomröstningar, vilka frågor som ska lyftas upp på överstatlig nivå. Med den nya författningen kan ett enigt ministerråd använda den så kallade flexibilitetsklausulen för att besluta i en fråga som inte omfattas av grundlagen.

Med den så kallade pasarellen kan även Europeiska rådet, som samlar EU:s stats- och regeringschefer, besluta att kvalificerad majoritet ska ersätta enhällighet inom ett visst politikområde. Ett

lands vetorätt kan därmed slopas, utan att det godkänns i ett nationellt parlament eller genom folkomröstning. Förslaget har dock modifierats (efter brittiskt motstånd), genom att varje enskilt nationellt parlament kan stoppa en sådan maktöverföring.

EU:S RÄTTSLIGA STÄLLNING blir också förstärkt genom att unionen får status som juridisk person. I dag är EU en juridisk person inom de områden som rör den inre marknaden, men med konstitutionen omfattas den juridiska personen av samtliga politikområden. Som juridisk person kan EU skriva under internationella avtal på medlemsstaternas vägnar, och därmed agera som en stat i internationella sammanhang.

Utvidgningen av EU:s juridiska person är en del av en utveckling där unionen gradvis etablerar en egen identitet - juridisk och politisk - som är skild från medlemsländerna. Skapandet av ett EU-medborgarskap är en del av denna utveckling. Syftet är att etablera nya lojalitetsband med unionens institutioner. EU:s rättighetsstadga har här rollen att identifiera våra rättigheter som EU-medborgare.

KONSTITUTIONEN SLÅR fast att EU:s lagar alltid har företräde framför ett medlemslands lagar eller grundlag. Denna princip om EU-rättens företräde framför nationell rätt har hittills varit en vägledande princip för EU-domstolen i Luxemburg. Nu blir den lag. Därmed blir det sannolikt också svårare för ett medlemsland att kräva nationella undantag från EU-rätten för att skydda exempelvis miljö eller folkhälsa. Det försvagar medlemsländernas skydd mot den integrationsdrivande EU-kom-

Stöd kampanjfonden!
Sätt in valfritt bidrag på postgiro 603 95 78-7

missionen och EU-domstolen.

Nationella parlament ges rätten att yttra sig om lagförslag från EU-kommissionen genom att kräva att förslaget dras tillbaka om det anses strida mot den så kallade subsidiaritetsprincipen. Men för att kunna använda denna "varningsklocka" måste en tredjedel av parlamenten (vilket innebär minst åtta parlament i ett EU med 25 länder) agera samfällt inom sex veckor. Svårigheten att samordna en sådan aktion visar att verktyget inte är effektivt.

Dessutom finns inget krav på att kommissionen ska presentera ett nytt förslag om det gamla dras tillbaka. Samma förslag kan presenteras - gång på gång - tills det slutligen går igenom. Fördelen med förslaget är dock att det kan leda till en fördjupad debatt i nationella parlament om kommissionens lagförslag. Men de folkvalda har inget möjlighet att begränsa kommissionens centraliseringssträvan.

SAMMANFATTNINGSVIS kan det konstateras att förslaget till EU-konstitution inte uppfyller grundläggande krav som kan ställas på en grundlag eller författning. Detta gäller främst begränsningen av EU:s makt. Viktiga politikområden överförs från medlemsländer till EU-organ. EU får nya verktyg för att utöka sin makt, men det saknar effektiva instrument för att begränsa och kontrollera denna makt.

Konstitutionsförslaget innebär både en utvidgning av EU:s makt att stifta lagar oberoende av medlemsländernas vilja och en ökning av unionens makt att begränsa de nationella parlamentens möjlighet att stifta lagar.

En sådan maktförskjutning innebär en allvarlig inskränkning av öppningsorden i den svenska grundlag. Där står att "All offentlig makt utgår från folket". Skulle förslaget till ny EU-grundlag antas gäller inte detta. En stor del av makten i Sverige skulle då utgå från Bryssel och kunna genomdrivas utan beaktande av svenska folkets mening.

GÖSTA TORSTENSSON

Folkomröstning i Tjeckien?

STANISLAV GROSS, Tjeckiens socialdemokratiska premiärminister, vill ha en folkomröstning om EU:s nya grundlag samtidigt med det tjeckiska parlamentsvalet i juni 2006.

Socialdemokraterna led ett svårt bakslag i EU-parlamentsvalet i juni och Stanislav Gross har nyligen tagit över som premiärminister efter Vladimir Spidla.

Regeringen har tidigare varit emot en folkomröstning, men har böjt sig för oppositionens krav och hot om att blockera en ratificering av den nya konstitutionen. För att en folkomröstning ska kunna hållas krävs också en lagändring eftersom det inte finns i den nuvarande grundlagen i Tjeckien.

Även i Finland diskuteras en eventuell folkomröstning om EU:s konstitution.

EU:s före ombudsman Jakob Söderman, som efter sina år i Bryssel bör veta vad han talar om, argumenterar för folkomröstning genom att peka på att konstitutionen innebär att EU utvecklas till något helt annat än den union som Finland (och Sverige) anslöt sig till 1995.

De länder som hittills i princip bestämt sig för att hålla folkomröstningar om EU-grundlagen är Danmark, Irland, Storbritannien, Frankrike, Spanien och

Portugal. Även i Holland och Luxemburg väntas det bli folkomröstningar.

I Holland har ännu inget formellt beslut fattats, men det finns politisk majoritet för folkomröstning. Statsrådet, landets högsta rättsliga instans, har konstaterat att det är juridiskt möjligt att genomföra en folkomröstning. Det blir i så fall landets första någonsin.

I Luxemburg har regeringen beslutat att folkomröstning ska hållas, landets första sedan 1936. Man har dessutom beslutat föreslå parlamentet en grundlagsändring som skulle möjliggöra beslutande omröstning om den nya konstitutionen.

ENDAST TRE EU-LÄNDER har sagt tydligt nej till folkomröstning om EU-konstitutionen: Sverige, Tyskland och Malta. Fast de tyska socialdemokraterna annonserade nyligen att de ville ändra den tyska författningen för att göra en folkomröstning möjlig.

I den svenska riksdagen finns en kompakt majoritet mot folkomröstningskravet, och inget av de EU-positiva partierna har något intresse av att ha en folkomröstning och riskera att förlora en andra EU-omröstning på kort tid.

GÖSTA TORSTENSSON

BILD: LARS-ERIK HÅKANSSON

NOTERAT

Ny polisstyrka inom EU

Fem EU-medlemsstater har enats om att bilda en gemensam militärpolisstyrka.

Den tungt beväpnade styrkan ska kunna sättas in i konfliktområden – som i Bosnien och Kosovo – där en militär insatsstyrka redan ingripit men där instabila förhållanden gör att vanlig civil polis inte kan garantera den allmänna ordningen.

Holland, Frankrike, Italien, Spanien och Portugal står bakom styrkan, som till en början ska bestå av 900 man. Den ska vara klar i slutet av 2005 och då kunna skickas ut vart som helst i världen med 30 dagars varsel. Hökvarteret ska ligga i Italien.

Frankrike redo bruka kärnvapen

Frankrike kan komma att använda kärnvapen för att försvara sina grannländer, sade Frankrikes försvarsminister Michèle Alliot-Marie i en intervju publicerad i den tyska tidningen Berliner Zeitung.

Hon uppmanade samtidigt EU-länderna att öka sina försvarsutgifter till två procent av BNP – det minimum som försvarsalliansen Nato rekommenderar – något som bara uppfylls av Frankrike, Storbritannien och Grekland.

EU-parlamentet vill rösta i maj

EU-parlamentet vill att EU-länderna ska godkänna eller folkomrösta om förslaget till konstitution för unionen samtidigt, i maj nästa år.

Parlamentet, som med stor övervikt antog en resolution om det nya fördraget. Vill också att information särskilt ska spridas om konstitutionens "europeiska dimension".

Och dagarna 5 till 8 maj vore särskilt lämpliga, föreslår resolutionen "eftersom dessa dagar symboliserar både fred i Europa och europeisk integration".

Riksdagen har inget mandat att godkänna EU-konstitutionen

I DEN SVENSKA RIKSDAGEN finns en kompakt majoritet mot kravet på en folkomröstning om EU-konstitutionen, och inget av de EU-positiva partierna har något intresse av att remittera frågan till folket såsom kommer att ske i en rad andra EU-länder.

Ett vanligt argument mot en folkomröstning om EU-konstitutionen skulle ta bort makt från vår representativa demokrati.

”Vi har valt representanter som ska ta svåra beslut. Jag tror att vi går en farlig väg om vi tar ifrån riksdagen den typen av beslut och lägger det i folkomröstningar”, säger statsminister Göran Persson.

Utrikesminister Laila Freivalds argumenterar på samma sätt: ”Min uppfattning är att denna fråga ska avgöras av de folkvalda som svenska folket har utsett just för den typen av uppdrag.”

Bild: LARS-ERIK HAKANSSON

”Det hör till spelreglerna att man frågar folket”

– EN NY EU-GRUNDLAG innebär ett avstamp för ett Europas förenta stater med gemensam president, utrikspolitisk och krigsmakt. Det vill inte svenska folket ha. Det säger Nils Lundgren, EU-parlamentariker för Junilistan.

Förslaget till ny grundlag kallar han en ”fruktansvärd, byråkratisk rappakalja” som innebär en tydlig förskjutning av den politiska makten från Sverige till Bryssel.

– En majoritet av svenskar är för en folkomröstning i den här frågan, hävdar Nils Lundgren.

Han menar att den nuvarande riksdagen inte har mandat att besluta om Sverige ska säga ja till de föreslagna EU-konstitutionen. Frågan måste remitteras till väljarna.

– Det hör till de demokratiska spelreglerna att man frågar folket innan man ändrar en grundlag. Det gör man i många andra länder, så det borde vara en självklarhet även för våra politiker, säger Nils Lundgren.

GÖSTA TORSTENSSON

Argumentet om att en folkomröstning skulle gröpa ur de folkvaldas auktoritet och göra den representativa demokratin mindre handlingskraftig ger uttryck för en elitistisk demokratisyn där väljarnas huvudsakliga funktion är att utse vem av de utsedda kandidaterna som ska få representera dem.

MÅNGA MINISTRAR, partiledare och riksdagsmän verkar ha en ganska låg tillit till medborgarna. Däremot tycks de ha en obegränsad uppskattning av den egna förmågan.

Det är dock svårt att se varför de skäl som är giltiga för folkomröstning i en mängd andra EU-länder inte även skulle gälla i Sverige. Det är snarare så att folkomröstning är mer angeläget för Sverige än i de flesta andra EU-länder. Helt enkelt därför att det svenska parlamentet, riksdagen, inte är representativ för vad svenska folket tycker i EU-frågan. Inte ens nära. Det visade EMU-folkomröstningen med all önskvärd tydlighet. Trots att 80 procent av riksdagsledamöterna är för EMU röstade 56

procent av väljarna nej.

Dessutom är det ett faktum att när dagens riksdag valdes så var innehållet i förslaget till konstitution helt okänt. Flera partier, inte minst socialdemokraterna, gjorde allt för att inte diskutera EU-frågorna i valrörelsen 2002. Enligt regeringens planer ska riksdagen fatta beslut om konstitutionen innan nästa riksdagsval 2006. Om dagens riksdag skulle anta förslaget till konstitution så har väljarna därmed förvägrats varje möjlighet att påverka frågan. Det trots att det står i vår grundlag att ”all offentlig makt utgår från folket”.

Att all offentlig makt utgår från folket, betyder att svenska lagar ska stiftas i Sverige av folkets valda ombud.

VÅRT MEDLEMSKAP I EU har redan medfört en betydande maktförskjutning från Sveriges riksdag till EU-organen i Bryssel, Frankfurt och Strasbourg. Lagstiftningen om viktiga politiska frågor som utrikeshandeln, jordbrukets villkor, alkoholfrågorna och den regionala balansen sker inte längre i Sverige

Låt folket få säga sitt om EU:s nya konstitution

utan sköts av EU.

EU-konstitutionen handlar om att ta ytterligare stora, och för landets framtid avgörande, steg i samma riktning.

För det första innebär konstitutionen att unionen alltmer får karaktären av en stat. EU ska ha en president, en egen krigsmakt, större maktbefogenheter och förses med klassiska symboler som en fana, en nationalsång och en nationaldag.

FÖR DET ANDRA ska EU-rätt alltid ta över svensk rätt. EU-domstolen blir därmed en överdomstol som kan tolka och förkasta den svenska grundlagens bestämmelser.

För det tredje överförs ett stort antal nya politikområden från Sveriges riksdag till EU:s institutioner.

För det fjärde minskas de små ländernas inflytande, samtidigt som de stora länderna ges möjlighet att tillsammans blockera för dem önskade beslut.

EU-konstitutionen medför en genomgripande förändring av det svenska statsskicket. En förändring där en stor del av vårt självbestämmande överlämnas till institutioner dominerade av Europas stormakter och EU-organens tjänstemän.

En sådan historisk förändring av det svenska folkets framtid kan inte genomföras genom ett enkelt riksdagsbeslut utan måste förankras hos folket genom en folkomröstning.

DEN REPRESENTATIVA demokratin innebär att folket har delegerat makt till riksdagen, men har inte gett riksdagen mandat att delegera makten vidare.

I Dagens Nyheter (30 april 2004) skriver den kände brittiske statsvetarprofessorn Verner Bogdanor att "man kan säga att väljarna anförtror parlamentsledamöterna makten att stifta lagar, men de ger dem inget mandat att överflytta makten till någon annan. Ett sådant mandat kräver ett särskilt förfarande: folkomröstning". Bogdanor uppmanar utifrån detta demokratiska synsätt Göran Persson att följa Tony Blair och utlysa en folkomröstning även i Sverige.

GÖSTA TORSTENSSON

Sveriges demokrati förverkligas genom val av representanter till den svenska riksdagen. I grundlagen ges dock utrymme för såväl beslutande som rådgivande folkomröstningar, men dessa bör anordnas endast i speciella fall. Den representativa demokratin är regeln, folkomröstningar undantagen.

Mot denna bakgrund kan de förefalla besynnerligt och rent av stötande att kräva en folkomröstning om (förslaget till) EU:s nya konstitution, inte minst då Sverige redan två gånger har (folk-)röstat om EU. Det finns dock starka skäl till varför en folkomröstning bör anordnas även i detta fall.

Inställningen till sakfrågan, det vill säga om konstitutionen skall antas eller ej, skär tvärs igenom alla partier. I mitt parti, socialdemokraterna, är väljarna delade, och entusiasmen för hela EU-projektet är betydligt större bland riksdagsmännen än i valmanskåren.

Också i moderaterna, kristdemokraterna och centern går det en djup klyfta mellan den officiella partilinjens och övertygelsen hos en stor andel väljare. Sammantaget medför detta att existerande partistruktur inte på ett relevant sätt återger de åsiktsskillnader som finns i samhället. De valda riksdagsledamöterna har helt andra övertygelser än sina väljare.

Det har hävdats att denna skillnad mellan väljare och valda ej räcker för att förorda en folkomröstning eftersom frågan saknar politisk vikt.

Det rör sig inte om någon maktöverlåtelse menar man, utan endast om en effektivisering av beslutsfattandet inom EU, och ett klargörande av gränserna mellan nationalstaternas och EU:s befogenheter. Denna beskrivning är emellertid felaktig. I regeringens skrivelse om konventionsförslaget (hösten 2003) utsågs klart att konstitutionen innebär en överföring av beslutsrätt. Men, menade regeringen, denna överföring är inte så stor att vår grundlag behöver ändras.

Även regeringen erkänner således att konstitutionen medför en maktöverlåtelse. Frågan är bara hur mycket. Då konventionens förslag var ute på remiss, menade två verkligt tunga instanser (Uppsala universitet och juridiska fakulteten vid Stockholms universitet) att maktöverlåtelsen var så stor att den svenska grundlagen måste ändras. Juristerna Hettne och Öberg menar till exempel i sin bok "Domstolarna i Europeiska unionens konstitution" att den kodifiering av unionsrättsens företräde som sker innebär att "...det blir svårt att ens i exceptionella fall hävda att nationella grundlagar har företräde framför EU:s konstitution eller framför unionsrätten i övrigt".

Vi har alltså en utomordentligt viktig fråga och dessutom en fråga som partiväsendet inte kan hantera på ett

effektivt sätt. I ett sådant läge är en folkomröstning ett bra alternativ. Och det blir inte sämre av att Sverige i så fall gör många andra EU-länder sällskap.

Anledningen till att man beslutat om folkomröstningar i till exempel Frankrike och Storbritannien är ju att man bedömt frågan som viktig.

En författning – som det är frågan om – får legitimitet endast efter en ingående debatt och förankring hos befolkningen. Allt detta uppnås genom en folkomröstning.

För mig är en folkomröstning inte ett absolut krav. Huvudsaken är att folket i något val får ta ställning till frågan. EU:s nya konstitution var okänd vid riksdagsvalet 2002.

Om man inte anordnar en folkomröstning bör man under alla omständigheter vänta med riksdagsbeslutet till efter valet 2006. Att inte i något val underställa väljarna denna fråga vore utmanande mot de principer på vilka vårt statsskick grundas.

SÖREN WIBE
riksdagsledamot (s)

FBI friar terrorstämplade svenskar – men EU:s bannlysning består

FÖRENADE ARABEMIRATEN, mars 2002: ett team FBI-agenter försöker spåra det somaliska finansnätverket al-Barakaats hemliga affärer med al-Qaida och andra terrororganisationer. Amerikanska har 15 tjänstemän vid landets centralbank till sin hjälp, de förhör i tiotals timmar Barakaats grundare och andra misstänkta personer, och de får full tillgång till ett arkiv där Barakaats alla penningtransaktioner finns registrerade. Dokumenten är i god ordning och sträcker sig långt tillbaka i tiden. Agenterna går igenom omkring två miljoner utvalda sidor och tar med sig 10.000 kopior och otaliga datafiler hem till USA för vidare granskning.

De hittar ingenting, absolut ingenting som kan styrka anklagelsen att Barakaat och associerade företag skulle utgöra ett kriminellt nätverk för finansiering av terrorism. Flera av de uppgifter som underrättelseorganen förmedlat visar sig i själva verket vara falska.

Inte heller omfattande FBI-operationer i USA har gett något belägg för misstankarna mot Barakaat. De källor agenterna haft har i stället avförts som opålitliga. Fallet är nedlagt.

ALLT DETTA FRAMGÅR AV en bilaga till 11 september-kommissionens rapport, den officiella amerikanska granskningen av för- och efterspelet till attackerna mot World Trade Center och Pentagon 2001. Uppgifterna berör en av de största rättsskandalerna i modern svensk historia.

I november 2001 bannlystes Barakaat och anknutna organisationer av FN. Säkerhetsrådets sanktionskommitté ålade varje medlemsland att frysa nätverkets tillgångar och förhindra fortsatt verksamhet. Dekretet omfattade även individer som genom Barakaat ansågs främja internationell terrorism.

Tre svenska medborgare berövades på detta sätt varje möjlighet till egen försörjning. De var i

lagens mening oskyldiga – ingen av dem anklagades för något brott, ingen lagfördes. Likväl stämplades de som medhjälpare till al-Qaida och fick sina liv söndertrasade.

Nu slås det alltså fast i en officiell amerikansk undersökning att misstankarna var grundlösa. Det fanns, heter det i rapporten, redan från början en ängslan ”att regeringens brådska ... skulle utmyнна i ett stort antal falska utpekanden ... Det visade sig ... vara fallet med utpekandena av al-Barakaat”.

Detta offentliggjordes den 21 augusti i år. Men Barakaat förblir bannlyst och en av de tre svenskarna, Ahmed Yusuf, är fortfarande försatt i ekonomisk karantän.

HUR ÄR DET MÖJLIGT? USA:s president har rätt att egenmäktigt påbjuda långtgående ekonomiska sanktioner mot stater, organisationer och enskilda som sägs utgöra ett hot mot den nationella säkerheten. Detta godtycke är genom en resolution antagen av säkerhetsrådet 1999 utsträckt till FN-systemet.

Det var ”kaos” efter terrordåden, avslöjar studien från 11 september-kommissionen. Vita Huset lovade allmänheten att strypa penningtillförseln till al-Qaeda. Den ansvariga myndigheten skulle till sanktionslistan lägga minst ett nytt betydande namn var månad, ”för att visa världssamfundet och våra allierade att Förenta Staterna menade allvar”. Det fanns inte tid att jaga bevis. Sådant fick komma i efterhand.

SAKERHETSRADETS sanktionskommitté fattar beslut utan någon rättslig prövning. Om ingen rest invändningar mot en begäran inom två dygn blir den bindande för FN:s alla medlemsstater. Så gick det till när Barakaat bannlystes. Ett fax inkom från Washington, ingen sa ett pip på 48 timmar, och så var tre svenska medborgare, jämte otaliga an-

dra somalier i exil, berövade le-vebrödet.

FN har hela ansvaret, försäkrar Göran Persson. Verkligen?

”Ett flertal nyckelländer underrättades flera dagar i förväg” om det kommande ingripandet mot Barakaat, förklaras det i den amerikanska studien. Ett av länderna var, som Aftonbladet tidigare avslöjat, Sverige. Regeringen kunde ha vänt sig till sanktionskommittén med invändningar innan listan stadfästes. Inget gjordes i den vägen. Nu kräver varje ändring enhällighet.

REGERINGEN HAR OCKSÅ ansvar för att diktaten från Vita Huset genom EU:s försorg föser svensk lag och rätt åt sidan. EU-kommissionen kopierade listan från USA och säkerhetsrådet och påbjöd tillämpning i hela unionen. Men de tre svenskarnas advokater vände sig till EU-domstolen.

De hävdade att kommissionens beslut saknade stöd i gällande fördrag. Där finns utrymme för överstatliga beslut om sanktioner mot främmande stater, men kunde de tre svenskarna jämsställas med tredje land?

I detta läge lägger kommissionen fram ett förslag till ny förordning som ska tillåta överstatliga beslut om sanktioner också mot enskilda individer, var de än kan befina sig i världen. Förordningen, som är ett skov i sanktionspolitiken, innebär att ministerrådet på egen hand, utan fördragsändring, vidgar utrymmet för överstatliga beslut inom EU. Det har rådet inte rätt till. Men svenska regeringen har inga principiella invändningar. Tvärtom, på två möten i riksdagens EU-nämnd 2002, just som FBI-agenterna återvänder från den resultatlösa bevisjakten vid Persiska viken, använder ut-

rikesminister Anna Lindh och hennes medarbetare på UD all sin övertalningsförmåga till att avstyra krav på svenskt veto mot förslaget.

Stenografiska protokoll från överläggningarna finns att tillgå på nätet. De säger mycket om utrymmet för informerade demokratiska beslut efter Sveriges inträde i EU.

FÖRETRÄDARNA FRÅN UD talar mångordigt om regeringens en-trägna ansträngningar att stärka rättssäkerheten inom sanktionspolitiken. Kabinettssekreterare Hans Dahlgren varnar för ett veto: "Det skulle uppfattas som att vi i Sverige egentligen bara har drivit de här rättssäkerhetsfrågorna för att gynna våra egna medborgare ... Jag tror inte att det skulle vara bra för den här saken, vare sig för den sak vi värnar eller för de tre svenskarnas sak." Moderaten Göran Lennmarker frågar naivt om man ändå inte borde få in rättssäkerheten i förordningen. Varpå departementsrådet Anders Kruse förklarar att det är utsiktslöst – eftersom det handlar om ett beslut med rättslig verkan. Men ett brev till FN kan det kanske bli.

Med stöd från centern och kristdemokraterna får regeringen mandat att rösta ja. Vänsterpartiet, miljöpartiet och folkpartiet röstar emot. Moderaterna lägger ner sin röst.

Regeringens huvudargument är folkrätten: Sverige har förpliktat sig att följa FN:s beslut. Det är ett intressant argument från en ministär som vid flera tillfällen uttryckt förståelse för USA:s och andra stormakters fria förhållande till FN-stadgan.

HUR SKA ETT LITET land som Sverige förhålla sig när stormakterna, och i synnerhet USA, söker frigöra sig ur den folkrätt och de diplomatiska kompromisser som stadfästes efter andra världskriget? Politiken borde vara den omvända: försvar av folkrätten mot stormakternas försök att utveckla sig ur den, motstånd mot det godtycke de genom uppgörelser i säkerhetsrådet kan påtvinga omvärlden.

Regeringen kunde ha gjort FN:s sanktionspåbud till en na-

tionell fråga. Då hade de tre utpekade svenskarna haft större utsikter att freda sig. Hösten 2001 gjorde regeringen ett försök att anpassa svensk lagstiftning till den nya sanktionsregimen, men Thomas Bodström backade omedelbart efter hård kritik från lagrådet. Den rättslöshet som inte kunde införas den nationellt demokratiska vägen drog regeringen i stället över oss genom EU.

I Kanada kunde en av de av FN bannlysta inom Barakaat få sin sak prövad i domstol. Rätten efterfrågade bevis för hans skuld men fick inga. Kanada vägrade därför att lämna ut mannen till USA, avskrev alla misstankar och hävde frysningen av hans tillgångar. USA:s justitiedepartement såg i tysthet till att få honom avförd från sanktionslistan.

DE TRE SVENSKARNA tvingades i stället att förnedra sig i den avlistningsprocedur USA hastigt infört för att avstyra mer omfattande förändringar av sanktionsregimen. Där hålls ett hävande av bannlysningen i utsikt om den oskyldigt utpekade samarbetar med de amerikanska myndigheterna och skriftligen deklarerar att han inte ska "befatta sig med terroristrelaterade organisationer igen". Två av svenskarna klarade prövningen. Ahmed Yusuf är kvar på listan. Han sägs ha underlåtit att informera förhållningsledarna om ett smeknamn vännerna gett honom.

Hans ärende ligger i EU-domstolen. Det kan ta år innan beslut kommer. Thomas Olsson, hans advokat, ler trött när frågan om EU:s nya konstitution kommer upp.

– Där införs rätten att vidta sanktioner mot enskilda individer i grundfördraget. Går det igenom blir det ännu svårare att försvara sig mot godtycket. Det är rena medeltiden. Fursten kan på nytt förfara med sina undersåtar som han vill.

I högtidstalen låter det annorlunda. Där påstås vi leva i en tid där statsintresset får stå tillbaka för de mänskliga rättigheterna. Hur föreslår Göran Persson att Ahmed Yusuf ska upptäcka den saken?

MIKAEL NYBERG

Kroatien får förhandla 2005

EU-kommissionen kan redan nästa år inleda medlemskapsförhandlingar med Kroatien. Samtidigt utlovas Bulgarien och Rumänien medlemskap redan år 2007. Det bekräftade EU-kommissionen i början av oktober i sin statusrapport om de nya ansökarländerna.

För alla de tre kandidatländerna på Balkan är EU-kommissionens löften dock förenade med starka villkor för att EU-anpassningen ska fortsätta i "rätt" riktning.

Centern vill avskaffa vetot

EU måste avskaffa vetorätten inom utrikes- och säkerhetspolitiken, menar centerpartiet. Utrikesminister Laila Freivalds säger däremot bestämt nej till idén. Idag krävs enhällighet i alla utrikespolitiska frågor. Resultatet, enligt centern, är urvattnade kompromissbeslut.

– EU måste kunna agera på egen hand och därför måste också vetorätten avskaffas, sade centerns kandidat till EU-parlamentet, Linda Ylivainio, under en debatt vid Utrikespolitiska institutet.

Barroso vill höja EU-avgiften

EU-kommissionens nya ordförande José Manuel Barroso har ställt sig bakom den avgående kommissionens krav på en höjning av medlemsländernas EU-avgifter de kommande åren.

– EU kan inte ha ambitiösa politiska planer utan att ha till-

räckligt med pengar, sade Barroso till tyska Der Spiegel.

EU-kommissionen har föreslagit att budgettaket ska höjas från dagens 1,15 procent till 1,24 procent av medlemsländernas samlade bruttonationalinkomst. Enligt den svenska regeringen skulle det leda till en höjning av medlemsavgiften med 12 miljarder kronor.

Nationella idkort nästa år

Den 1 oktober nästa år får svenskarna nationella idkort som ska ersätta passet vid resor till andra EU-länder. Av idkortet ska det framgå att innehavaren är svensk medborgare och därför har rätt att resa till och i andra EU-länder utan pass.

I stället för att ibland behöva visa pass när vi passerar gränsen till ett annat EU-land, kommer vi att behöva bära med oss en identitetshandling som tullare och poliser när som helst och var som helst kan begära att få kontrollera.

CDU-kampanj mot Turkiet i EU

De tyska kristdemokraternas ledare Angela Merkel försöker få Europas högerpartier att säga nej till ett turkiskt EU-medlemskap. I ett rundbrev förordar Merkel istället att Turkiet erbjuds ett "privilegierat partnerskap".

Ett nej till ett fullvärdigt medlemskap för Turkiet var en central del i kristdemokratiska CDU:s kampanj inför EU-parlamentsvalet i juni. Nu försöker Angela Merkel få EU:s kristdemokratiska och konservativa partier att sluta upp.

Sänkt spritskatt leder till ökad konsumtion och mer skador

DEN RESTRIKTIVA (läs: solidariska) svenska alkoholpolitiken har sedan Sverige införlivades i EU alltmer luckrats upp, stick i stäv mot de löften som avgavs före folkomröstningen 1994. Steg för steg har regering och riksdag tvingats backa efter påtryckningar från Bryssel. Nu föreslås att man också ska överge det som alltid varit det mest effektiva alkoholpolitiska instrumentet – priset.

Den 1 januari i år avskaffades de svenska undantagen från EU:s införselkvoter. Sedan dess kan man ta med sig 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin och 110 liter starköl varje gång man reser från ett annat EU-land, till exempel Danmark eller Tyskland.

KONSEKVENSERNA HAR blivit en omfattande gränshandel med öl, vin och sprit. Systembolagets försäljning har rasat drastiskt, speciellt i Skåne.

För att motverka denna utveckling föreslår regeringens utredare Kent Härstedt, socialdemokratisk riksdagsledamot, att den svenska spritskatten sänks med 40 procent.

I höstas sänkte Danmark spritskatten, i våras gjorde Finland samma sak och den 1 maj kom de baltiska staterna och Polen med i EU. Skatten på en liter 40-procentig sprit är nu 200,6 kronor i Sverige, 104,2 i Finland, 74,7 i Danmark, 47,9 i Tyskland, 36,0 i Polen och

Bild: ROBERT NYBERG

34,1 kronor i Estland.

Om utredningens förslag genomförs blir skatten i Sverige 120 kronor på en liter 40-procentig sprit.

De flesta är överens om att det är genom höga skatter och begränsad tillgänglighet som alkoholkonsumtionen i Sverige kan hållas nere. De flesta är också överens om att en prissänkning ofelbart leder till en ökning av konsumtionen.

Men enligt Kent Härstedt är skattesänkningen nödvändig för att få stopp på den ökande införseln av sprit från utlandet. Att spritkonsumtionen ökar och folkhälsan försämras blir ett nödvändigt ont i sammanhanget.

– Det är ett val mellan pest och kolera, menar Kent Härstedt.

Förslaget att sänka skatten på sprit får stöd från folkpartiet och moderaterna.

Centern, vänsterpartiet, miljöpartiet och kristdemokraterna är emot en skattesänkning.

– Istället för Härstedts ansvarslösa vägväl behövs det ett socialt ansvarstagande som motverkar alkoholskadorna, säger kristdemokraternas ordförande Göran Hägglund, som förespråkar återinförda kvoter för alkoholinförseln.

INFÖR FOLKOMRÖSTNINGEN 1994 hävdade både den borgerliga regeringen och den socialdemokratiska oppositionen att man säkrat skyddet av den svenska alkoholpolitiken.

Den borgerliga regeringens Europaminister Ulf Dinkelspiel ledde medlemsförhandlingarna 1993, och hävdade att han nått ett förhandlingsresultat som skulle göra att Sverige kunde behålla de restriktiva införselreglerna hur länge som helst. Eftersom reglerna ansågs som en skat-

tefråga, där varje land har veto-rätt, kunde Sverige stoppa varje krav på förändring. Den socialdemokratiska oppositionen gav sitt stöd till uppgörelsen. UD skrev i en faktabroschyr: "Eftersom beslut i dessa frågor kräver enhällighet, får Sverige som medlem ett avgörande inflytande över införselreglerna."

Inför folkomröstningen gav den socialdemokratiska regeringen följande beskrivning av uppgörelsen: "Ett beslut om att ta bort undantaget eller förlänga det måste fattas med enhällighet i ministerrådet, det vill säga alla länder måste vara överens. Det gör att Sverige får ett avgörande inflytande över frågan."

SVERIGE SKULLE KUNNA lägga in sitt veto mot varje förslag om förändring av införselkvoterna. Det var beskedet inför folkomröstningen. Men när EU-kommissionen ett par år senare hävdade att Sverige inte hade någon vetorätt utan det skulle avgöras enligt röstreglerna för inre marknadsbeslut, det vill säga med majoritetsbeslut, lade sig regeringen på ryggen.

Istället för att ta strid och kanske låta frågan prövas i EU:s domstol förhandlade regeringen om att få några år extra på sig att förbereda sig för att helt avskaffa alkoholbegränsningarna.

Förslaget att sänka spritskatten med 40 procent visar att Sverige är i händerna på andra länders alkoholpolitik, eller snarare brist

EU kritiskt mot spelmonopol

DET ÄR INTE BARA Systembolaget och Apoteket som hotas av marknadsliberalerna på EU:s konkurrensmyndighet. Nu får också statliga Svenska Spel och travets ATG se upp.

I ett brev till finansdepartementet kräver EU-kommissionen besked av regeringen om hur spelmonopolet är konstruerat. Kommissionen misstänker att den svenska lagstiftningen strider mot delar av EU:s för-

drag och inskränker fri konkurrens på spelmarknaden.

Förfrågan gäller reglerna för Jack- och Miss Vegas-automater, men spelmonopolets kritiker anser – och hoppas – att hela spelmonopolet berörs.

– För oss är det spännande eftersom vi tolkar det som att monopolet ifrågasätts, säger Per-Ivan Selinder, vd för det privata spelföretaget expect.com.

EVA-BRITT SVENSSON

Bild: ROBERT NYBERG

på alkoholpolitik.

Alkoholkonsumtionen i Sverige har ökat med 25 procent sedan Sverige blev medlem i EU. Det innebär att konsumtionen idag befinner sig på ungefär samma nivå som för jämt hundra år sedan, då den svenska alkoholpolitiken började utformas, som en reaktion mot det omfattande superiet.

UTAN TVEKAN ÄR alkoholmissbruk en av vårt samhälles största katastrofer. De ekonomiska kostnaderna för samhället har beräknats till minst 100 miljarder per år. De mänskliga kostnaderna kan vi inte mäta i pengar, men var fjärde till femte vårdplats upptas av en patient med alkoholrelaterad diagnos och var tiende vuxen (skattningen är troligen i underkant) beräknas ha ett utvecklat missbruksproblem. En konsekvens av detta är att minst 200.000 barn lever i en familj där en eller båda föräldrarna är missbrukare. Varje år dör cirka 7.000 svenskar på grund av sjukdomar eller skador som har samband med alkoholdrickande. I ungefär 2.000 av fallen är alkoholen direkt dödsorsak, enligt Socialstyrelsens alkoholdödlighetsindex.

NU ÄR SVERIGE snabbt på väg mot en genomsnittlig EU-nivå på alkoholdrickandet, och alkoholskadorna väntas följa samma väg. Det förslag som Kent Härstedt med regeringens goda minne nu presenterar har inte ens som ambition att sänka alkoholkonsumtionen. Utredarna räknar tvärtom med att spritkonsumtionen kommer att öka snabbare nästa år, när priserna sänks, än om skattenivån behålls. Förslaget att sänka spritskatten med 40 procent beräknas leda till att konsumtionen av starksprit ökar med en halvliter per person.

Gunnar Ågren, generaldirektör på Statens folkhälsoinstitut, menar att den föreslagna skattesänkningen på sprit kommer att leda till en ännu kraftigare ökning av alkoholkonsumtionen och kan medföra en betydande ökning av akuta alkoholskador, olycksfall, misshandel och andra alkoholrelaterade brott.

GÖSTA TORSTENSSON

Alkoholen orsakar fler våldsbrott

SVENSKARNAS EU-anpassade alkoholkonsumtion syns nu tydligt i brottsstatistiken. Under de senaste två åren har antalet våldsbrott ökat dramatiskt. Förra året uppgick antalet polisanmälda misshandelsbrott till 65.000. I år blir det ännu fler.

Det är en ny grupp som står för den största ökningen i brottsstatistiken – män i åldrarna 20 till 30 år. Berusade hamnar de i slagsmål med för dem obekanta jämnåriga, oftast i samband med bar- och restaurangbesök.

Tre av fyra gärningsmän är berusade, liksom vartannat brottsoffer. Även hustru- och barnmisshandel ökar i Sverige.

Förklaringen till det ökande våldet är svenskarnas stigande alkoholkonsumtion. Forskningen visar att för varje liter den genomsnittliga alkoholkonsumtionen ökar stiger våldsbrottsligheten med sju procent.

Under de senaste tio åren, alltså samma tid som Sverige varit medlem i EU, har drickandet

BIT: ROBERT NYBERG

ökat med 30 procent till 10,3 liter ren sprit per vuxen person och år.

– Vi forskare har både förut sagt och sedan redovisat vad som händer efter en passiv EU-anpassning, men ingenting har övertygat politikerna. De har varit blåögda och EU-foriska istället för att kämpa för den svenska alkoholpolitiken, säger Enkart Kohlhorn, professor i sociologisk alkoholforskning vid Stockholms universitet.

Han ser pessimistiskt på fram-

tiden.

– Den genomsnittliga alkoholkonsumtionen bland EU-länderna är 12-13 liter sprit per vuxen person och år. Det finns inte mycket som säger att vi inte skulle nå dit, säger han till Dagens Nyheter.

– Med dagens införselregler, prisanpassning och nya EU-grannar i öst med låga alkoholpriser kan man ju räkna ut att vi bara har sett början på en ökning av våldet.

EVA-BRITT SVENSSON

Sänkt skatt gav finsk baksmälla

MISSHANDELN OCH våldsbrotten har ökat kraftigt. Rattfylleriet har blivit värre. Vanliga rattfylleribrott har ökat 10 procent. Grova med 20. Och unga tjejer dricker allt mer. Det är priset för den chocksänkta alkoholskatten i Finland.

Den första mars sänktes alkoholskatten med 20 procent i genomsnitt. Skatten på starksprit sänktes med 44 procent och öl med 32 procent. Vinskatten sänktes med 10 procent.

Inte mer än ett halvår efter att spritskatten sänkts har larmrapporterna avlöst varandra om de stigande alkoholrelaterade skadorna.

År 2002 skördade alkoholen omkring 2.400 människors liv,

Man räknar nu med att den alkoholrelaterade dödligheten kommer att öka med 500-600 personer per år, säger alkoholforskaren Esa Österberg.

Före skattesänkningen drack finländarna årligen 9,4 liter per person i genomsnitt (utslaget på alla invånare i alla åldrar). Efter skattesänkningen ligger takten i konsumtionen på årsbasis på 10,8 liter.

ANLEDNINGEN TILL ATT Finland sänkte skatten så kraftigt var att politiker och myndigheter befara att det skulle bli skytteltrafik över Östersjön till Tallinn när Estland blev medlem i EU den första maj.

Går man Östersjön runt är

spritskatten i runda slängar 30 kronor litern i Baltikum och Polen, 50 i Tyskland, 70 i Danmark, 100 i Finland och 200 i Sverige (och 300 i Norge).

Även efter den finska skattesänkningen är alkoholen betydligt billigare i grannlandet Estland, där starksprit kostar en tredjedel, öl är 50 procent billigare och vin 20-30 procent billigare.

Alkoholforskarna på Stockholms universitet konstaterar efter vad som hänt i Finland att förhållandet mellan sänkt skatt och ökad konsumtion förefaller vara ett till ett; sjunker priset med x procent går försäljningen upp med x procent.

EVA-BRITT SVENSSON

Alkoholerna ska flöda fritt

Nu vill EU slopa de allra sista hindren

SLUTA SLÅPA SPRITEN själv. Låt någon på arbetsplatsen arrangera storköp i Danmark i stället. Eller, beställ till tyska – eller polska – priser på nätet.

Detta är inte tillåtet idag, men det vill EU-kommissionen ändra på. Ett förslag om ändrade regler tar bort de återstående begränsningarna för vad privatpersoner får föra in, eller beställa, av beskattad alkohol från ett annat EU-land.

- ♦ Man ska inte behöva transportera de billiga vätskorna själv. Man kan be en granne eller kollega att göra det, så länge det inte handlar om kommersiell import.

- ♦ De vägledande ("indikativa") gränserna för hur mycket sprit, vin och öl som privatpersoner får ta hem försvinner. Flödet av alkohol blir bildligt talat utan gränser för privatpersoner.

SYFTET ÄR ATT jämställa införseln av alkohol med införsel av alla andra varor.

Syftet är också att stimulera

BILD: ROBERT NYBERG

distanshandel på internet. Det framgår av motiveringarna för förslaget.

– Det här kan få oerhört dramatiska konsekvenser. Det öpp-

nar väg för nya handelsverksamheter. Man riskerar att legalisera det som i dag är illegal verksamhet. Och det blir svårt att kontrollera näthandeln, säger Kent

Härstedt, riksdagsledamot (s) som nyligen presenterade en utredning om alkoholinförsel, och som föreslog att skatten på sprit sänks med 40 procent.

Norden vill höja spritskatten och minska införselkvoterna

HÖJDA MINIMISKATTER och halverade införselkvoter inom EU. Det är krav som de nordiska folkhälsoministrarna enades om vid ett möte i Köpenhamn nyligen.

– Vi vill minska gapet mellan oss och EU. Det nya med det här dokumentet är att vi inte bara vill göra det genom att anpassa oss, utan också genom att påverka EU, förklarade Norges Dagfinn Høybråten.

Konkret betyder det att de nordiska länderna kommer att fortsätta att sänka alkoholskatterna för att minska gränshandeln. Danmark och Finland har redan sänkt skatten, Sverige diskuterar en 40-procentig sänkning av spritskatten. Det nya är att de nordiska länderna samtidigt krä-

ver höjda skatter inom EU.

EU har gemensamma miniminivåer för alkoholskatt, men de utgör inget värn för den nordiska alkoholpolitiken. För vin är nivån noll, vilket också tillämpas av tolv medlemsländer däribland Tyskland. För sprit är den 20 kronor litern.

Enligt det dokument som antogs vid mötet ska de nordiska länderna kräva att EU inför en minimiskatt på vin, och att minimiskatterna på sprit, öl och koläsk höjs kraftigt.

Ministrarna enades även om att kräva att ska de så kallade indikativa nivåer som gäller i dag för privatinförsel av sprit, vin och öl halveras. Nivåerna ska också förvandlas till absoluta gränser som inte får överskridas.

Hur stora är möjligheterna att de nordiska folkhälsoministrarna får gehör för sina krav i Bryssel?

– Alkoholfrågorna har inom EU länge behandlats som jordbrukspolitik och alkohol har setts som vilken vara som helst, konstaterade Sveriges folkhälsominister Morgan Johansson vid mötet i Köpenhamn.

EU-KOMMISSIONÄREN för unionens inre marknad, Frits Bolkestein, imponeras inte av de nordiska ministrarnas argument för höga alkoholskatter. Det var han som tvingade fram de svenska öl- och vinskattesänkningarna 1997 respektive 2001. Han har också upprepade gånger starkt ifrågasatt Systembolaget och hotat att dra

Sverige inför EU-domstolen.

Sänkta skatter är den väg Sverige bör gå, uttalade Frits Bolkestein när han besökte Stockholm i början av september. Nya undantag och införselkvoter skulle EU-kommissionen bestämt motsätta sig, eftersom det enligt Bolkestein är en "grundläggande rättighet" för EU-medborgarna att få köpa billig sprit i utlandet.

– Den fria rörligheten för varor är fundamental inom unionen, sade Frits Bolkestein vid sitt Stockholmsbesök.

Att hävda att Nordens möjligheter att påverka övriga EU:s syn på alkoholbruk är mindre än en isbit i helvetet är inte särskilt vägat.

GÖSTA TORSTENSSON

Skippa Luther – trotsa EU!

Men Kent Härstedts förslag är baserat på gällande EU-regler – inte på de förändringar som kommissionen föreslår.

– Jag har utgått från verkligheten som den ser ut i dag. Det är svårt att dra slutsatser för framtiden.

Men det som var framtid när Härstedt utredde i våras, närmar sig nutid med raska steg. EU:s finansministrar får frågan om ändrade införselregler på sitt bord i oktober eller november. Förslaget har redan varit föremål för förhandlingar vid två möten i en förberedande arbetsgrupp under ministerrådet.

AGNETA BERGQVIST, departementsråd på finansdepartementet, säger att Sverige motsätter sig att ta bort de gällande kraven för privat införsel av alkohol. Sverige får också problem med den så kallade rödoljan från Finland. Det blir inte längre möjligt att förhindra att finsk eldningsolja används som dieselbränsle i Sverige, om förslaget genomförs.

– Vi välkomnar i och för sig förslaget på de områden där det innebär enklare och tydligare bestämmelser. Det nuvarande cirkulationsdirektivet kom till i en hast inför den inre marknaden 1992. Där finns otidigheter som ställer till problem för den kommersiella handeln. Det är nog nästan alla eniga om, säger Agneta Bergqvist.

EFTERSOM FÖRSLAGET handlar om skatter krävs enhällighet i ministerrådet. Sverige kan alltså blockera ett oönskat beslut, men argumenten är begränsade.

EU-kommissionens Frits Bolkestein påpekade så sent som i början av september i Stockholm att den fria rörligheten för varor är fundamental. Det är Bolkestein som sedan i juli hotar med EU:s domstol om inte Sverige upphör att beskatta vin hårdare än öl. Och i en utredning om olika EU-länders alkoholpolitik beskrivs Sverige som ett särfall:

”Endast ett medlemsland [Sverige] låter alkoholbeskattningen styras av hälsoaspekter”, konstaterade kommissionen i sin sammanställning i slutet av maj.

STAFFAN DAHLÖF

Det kan nu betraktas som klarlagt att den EU-vänliga makteliten till fullo insåg att svenskt EU-medlemskap skulle leda till en flod av billig importsprit från grannländerna. Men man dolde sanningen, idiotförklarade oss som sade som det var, och man bedyrade att EU inte skulle medföra någon som helst förändring av svensk alkoholpolitik.

Det måste vara en av de värsta politiska lögnerna i Sverige i modern tid. Men lögnarna sitter i orubbat bo och något ansvar utkrävs inte.

Tvärtom vill de nu fullfölja nedrustningen av den socialt ansvariga alkoholpolitiken genom en radikal skattesänkning som alla inser kommer att öka alkoholskadorna dramatiskt. Och nu, när Sverige varit medlem i EU snart ett årtionde, skäms de inte för att öppet anföra EU som orsak.

Visst har Sverige skapat sig ett rykte om att vara ”duktigast i EU-klassen”, en mästare i lutheransk pliktuppfyllelse. Men vid närmare granskning visar det sig att makteliten i praktiken tar sina högtidliga moralfloskler med en stor nypa salt.

Visst lever Sverige upp till internationella åtaganden – när det passar. Men inte annars. Därför har vi fått kritik av FN:s människorättskommitté. Vi lever till exempel inte upp till barnkonventionens förpliktelser. Sverige har också fällt i flera fall av Europarådets domstol för mänskliga rättigheter. Sverige är sannerligen inte perfekt. Inte ens när det gäller det av makteliten så omhuldade och dyrkade EU.

Nyligen förkunnade plötsligt en företrädare för miljödepartementet att Sverige tänker ta strid med EU-kommissionen om ett växtgift som vi vill förbjuda, men EU tillåta. Äntligen! Och detta är inte det enda. I riksdagens informationstidning Från Riksdag och Departement nr 22 hittar jag inte mindre än ytterligare sex exempel på svenskt trots mot EU:

- ♦ Sverige har fällt för fördragsbrott av EU-domstolen för att vi inte genomfört det så kallade transparensdirektivet, som handlar om redovisningsregler för offentliga företag.
- ♦ Sverige har struntat i EU:s påbud att säga upp bilaterala flygavtal med USA – och hotas nu med EU-domstolen.
- ♦ Sverige och några andra EU-länder dras inför EU-domstolen för att man inte genomfört ett direktiv om driftskompatibilitet för järnväg.
- ♦ Sverige med flera har fått en sista skriftlig varning för att man inte genomfört ett vattendirektiv.
- ♦ Sveriges finansiering av det digitala TV-nätet granskas av kommissionen, som misstänker regelbrott.
- ♦ Systembolagets monopol på privatimport har lett till en stämning av EU-kommissionen.

Varför då inte också trotsa EU genom att införa införselbegränsningar för alkohol? När det passar tycks ju regeringen inte vara så oerhört lydig. Men kanske passar det inte när det gäller alkoholpriser. Kanske finns det dolda motiv. Kanske vill makteliten i de stora partierna i själva verket genomföra en radikal alkoholprissänkning – i eget intresse. Eller för att den inbillar sig att det är populärt i vissa väljargrupper. Men det är inte riktigt politiskt korrekt att säga så öppet.

Därför skyller man på EU. Trots att det skulle vara fullt möjligt att återinföra de införselbegränsningar som gällde bara för några år sedan och som innevånarna i Sverige lärt sig att leva med. Visst är det troligt att Sverige i så fall kommer att dras inför EU-domstolen. Och det är inte omöjligt att domen blir fällande. Men vad spelar det för roll?

Senast Sverige föllades – S angående transparensdirektivet – bestod påföljden, berättar Från Riksdag och Departement, i att Sverige ”får betala rättegångskostnaderna”. Jag vet inte exakt hur många euro det innebär. Men ett är säkert: jämfört med förlusten för statskassan av en spritskattesänkning på 40 procent är ”straffet” för återinförd införselbegränsning en droppe i havet. För att inte tala om vad de ökande alkoholskadorna efter en sådan skattesänkning skulle kosta.

Därför är lösningen på alkoholproblemet enkel: trotsa EU – igen. Behåll den restriktiva alkoholpolitik som trots alla brister gett Sverige lägre alkoholkonsumtion och färre alkoholskador än de flesta andra europeiska länder.

PER GAHRTON
f d EU-parlamentariker (mp)

Värva nya medlemmar till Folkrörelsen!

DAGLIGEN HÖR VI i nyhetsrapporteringen hur svensk inrikespolitik styrs från Bryssel och Frankfurt. Det handlar om allt från alkoholskatter, EU-flyktingläger, genmanipulerad mat, konkurrensutsättning av privata och offentliga tjänster till krav på försäkringar i arbetslöshetsunderstöd och socialförsäkringssystemet.

Som en partipolitiskt obunden folkrörelse är Folkrörelsen Nej till EU en viktig opinionsbildare. Medlemskapet utgör den ekonomiska grunden för våra kampanjer och verksamhet. Vi behöver bli fler medlemmar för att öka trycket på riksdagspolitikerna att ta Sverige ut ur EU, och därmed återupprätta riksdagens självständighet och auktoritet.

Beställ vår nya värvarfolder

och värvaraffisch med komikern Ronny Eriksson. Materialet är gratis, men frakt tillkommer. Ge materialet till vänner, bekanta och arbetskamrater. Använd foldern vid mötesarrangemang och vid försäljning av Kritiska EU-fakta. Ju fler vi blir, desto viktigare opinionsbildare blir Folkrörelsen Nej till EU.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Folkomrösta om EU:s nya grundlag!

STRAX FÖRE midsommar enades regeringscheferna i EU:s 25 medlemsländer om texten till EU:s nya konstitution (grundlag). Konstitutionen innebär, om den genomförs, ett stort steg mot att göra EU till en regelrätt statsbildning, ett Europas förenta stater.

Unionen ska ha en president, en egen krigsmakt, större maktbefogenheter och förses med klassiska symboler som en fana, en nationalsång och en nationaldag. EU-rätt ska alltid ta över svensk rätt. EU-domstolen blir därmed en överdomstol som kan tolka och förkasta den svenska grundlagens bestämmelser. Ett stort antal nya politikom-

råden överförs från Sveriges riksdag till EU:s institutioner. De små ländernas inflytande minskas, samtidigt som de stora länderna ges möjlighet att tillsammans blockera för dem oönskade beslut. EU ska utveckla ett överstatligt militärt försvar och nya steg tas i riktning mot en federal polismakt och åklagarmyndighet.

EU-kommissionen har be-tecknat konstitutionen som "en fundamental förändring" - och en sådan bör självfallet förankras bland medborgarna om den ska vinna demokratisk legitimitet.

I en rad EU-länder har man redan fattat beslut om att remittera frågan till folket. Folkomröstningar kommer att hållas

bland annat i Danmark, Storbritannien och Frankrike. Det bör också ske i Sverige. EU-konstitutionen innebär en så stor maktöverlåtelse att det strider mot vår nuvarande grundlag och lägger grunden för en helt annorlunda framtid än den folkomröstningen om EU-medlemskap handlade om. Därför måste svenska folket få avgöra frågan i en ny folkomröstning.

Folkomröstningen om EMU innebar inte bara ett nej till euron utan var också ett besked från de svenska väljarna om att de inte önskar mer av centralisering, överstatlighet och maktkoncentration i det europeiska samarbetet. Om den politiska eliten ändå rusar vidare som om

ingenting hänt och fortsätter att visa sin oförmåga att vara lyhörda riskerar vi att få en allt djupare, och farligare, klyfta mellan beslutsfattare och vanliga väljare.

Undertecknade föreslår Kommunal Stockholms sektion 30 samt avdelningens representantskap:

att anta ovanstående text som ett uttalande

att förelägga densamma som förslag till uttalande från förbundsstyrelsen och kommande förbunds möte

Med fackliga hälsningar

GÖRAN GUSTAVSSON
GÖSTA TORSTENSSON

Mentalskötare och medlemmar i
Kommunal Stockholm sektion 30

Folkrörelsen behöver ekonomiskt stöd

FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU är en ideell organisation, som verkar för ett demokratiskt, fritt och självständigt Sverige utanför EU. Vi är partipolitiskt och religiöst obundna.

Vår verksamhet bärs upp av medlemsavgifter och gåvor från både medlemmar och sympatisörer. Vi får inget kontinuerligt stöd från annat håll. Allt vårt material tas fram av ideella krafter, som arbetar på sin fritid – löner till anställda har vi inte råd med.

Framför oss har vi ett stort arbete med att driva fram en folk-

omröstning om förslaget till ny grundlag för EU. Efter att ha vunnit den ska vi se till att EU lämnar Sverige.

Ekonomiskt kan du stödja Folkrörelsen Nej till EU på två sätt:

1) Du kan bli medlem.

2) Du kan bli stöttepelare genom att skänka ett bidrag varje månad.

Alla bidrag är välkomna för att se till att vårt arbete kan ge genomslag och att vi blir starka i vår kamp.

UNO KENSTAM

kassör i Folkrörelsen Nej till EU

13 november – 10 år sedan omröstningen om EU

Offentligt möte med Eva-Britt Svensson och Hans Lindqvist, ordföranden i Nej till EU 1994

Mötesledare: Ingela Mårtensson

Underhållning: Jan Hammarlund

Plats: ABF-huset i Stockholm

Tid: Lördagen den 13 november kl. 14-17

Jag vill bli medlem i Folkrörelsen Nej till EU

- 200 kr
 familjer 300 kr
 studerande, arbetslös eller pensionär 150 kr

Jag vill bli ekonomisk stöttepelare med kronor varje månad. Skicka mig inbetalningskort!

Jag vill ha mer information

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

Telefon.....

E-post.....

Folkrörelsen Nej till EU
Heurlins plats 11
413 01 Göteborg

Posttidning B

Avsändare:
Kritiska EU-fakta
Heurlins Plats 11
413 01 Göteborg

Bo Renberg/DÅLIG BLANDNING

